

Lovforslaget (se Tillæg A)

vedtoges enstemmigt med 79 Stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive oversendt til Landstingets Formand.

Den følgende Sag paa Dagsordenen var:

Anden Behandling af Forslag til Ændringer i Grundlovens Afsnit IV. samt §§ 24, 53 og 95.

(Første Behandling findes i Tidenden Sp. 1861, Udvalgets Betænkning findes i Tillæg B. Sp. 1231).

Udenfor Betænkningen var der ikke stillet Ændringsforslag.

Lovforslagets Indhold, de stillede Ændringsforslag og Spørgsmaalet om Lovforslagets Overgang til tredje Behandling sættes til Forhandling under eet.

Formanden: Jeg vil ikke modsætte mig, at den følgende Sag paa Dagsordenen omtales under Behandlingen af denne Sag, men jeg vil allerede nu gøre opmærksom paa, at der til dette sidste Lovforslag er stillet Ændringsforslag af to ærede Medlemmer, nemlig de Herrer Ellinger og Hammerich, som gaa ud paa at ændre Grundloven. Da dette ikke kan ske ved et Ændringsforslag til et almindeligt Lovforslag, kunne disse Ændringsforslag ikke komme til Afstemning, men jeg ser ikke, at der er noget til Hinder for at omtale de Tanker, som de ere Udtryk for.

Ordføreren (N. Neergaard): Af alle de politiske Opgaver, som en Regering kan stille sig, er en gennemgribende Grundlovsændring sikkert den største og vanskeligste. Erfaringen viser ogsaa, at en Regering plejer ikke at vove sig til en saadan Opgaves Løsning, forinden dens tidligere Virksomhed og de politiske Forholds Udvikling i det hele have givet den en betydelig Autoritet, og inden den har en parlamentarisk Styrke bag sig, som er i Stand til at bære en saadan Forhandling og mulig derefter føre Kampen igennem. Heller ikke kan en Regering, der har Respekt for sig selv og for den Opgave, der skal løses, ret vel gaa til den, uden at der ligger meget omfattende og dybtgribende Forarbejder til Grund derfor; de bedste juridiske og politiske Kræf-

ter, som Regeringen, dens Administration og dens Parti raade over, ere ikke for gode til at sættes i Arbejde for denne Sag. Det drejer sig her om en Udredning af de fineste og vanskeligste Spørgsmaal, som det politiske Liv overhovedet giver os at syle med, og det drejer sig om at lægge et solidt Grundlag, som i alt Fald eet kommende Slægtleds politiske Arbejde skal bygges paa.

Men hvad er det, vi her have for os? Det er et privat Lovforslag, som i Sommer blev stillet halvt tilfældigt som et taktisk Træk af en lille Mindretalsgruppe, der den Gang troede sig meget fjernet fra det Regeringsansvar, som Tilfældet senere har kastet i dens Turban. Dette private Forslag er det, der nu foreligger; Regeringen har ikke taget det op til ny og selvstændig Bearbejdelse. Den har sluttet sig til det i den meget ufærdige og ufuldkomne Skikkelse, i hvilken det foreligger, og det synes, at den tilmed vil gøre det til en Programsag. Regeringens Stilling i denne Sag har været ret vaklende. Til at begynde med erklærede den, at den kunde ikke tænke sig at rejse en Forfatningskamp, dertil havde den ikke den fornødne Styrke, men at det kunde være godt, at Sagen kom frem, og at der kom et Grundlag for dens videre Drøftelse. Nu er man derimod kommen saa vidt, at man ikke er bange for med den imponerende Styrke, der staar bagved Regeringen, at rejse selve den store Forfatningskamp. Forslaget er tilmed i Virkeligheden kun et Brudstykke af en Grundlovsrevision, idet det i det væsentlige kun omhandler et enkelt Kapitel af Grundloven, nemlig det, der vedrører Repræsentationssystemet.

Men naar man saaledes som her optager det Punkt, som er det vanskeligste i den hele Materie, og det, hvorpaa man kan vente den skarpeste Modstand, nemlig Punktet om Landstingets Omdannelse, er der ingen rimelig Grund til ikke med det samme at tage den almindelige Grundlovsrevision op. Der er Spørgsmaal nok, der her frembyde sig til Løsning, og som i vort politiske Liv snart i en Menneskealder have været Genstand for Drøftelse og paakrævet Løsning. Jeg skal her nævne Spørgsmaal som Afgørelsen af Finanslovs-konflikter. Hvis Landstinget sammensættes paa en saadan Maade, at det ikke bliver et rent Ekko af Folketinget — og det er der vel egentlig ikke, principielt set i hvert Tilfælde, nogen overvejende Stemning for —, vil der kunne tænkes at komme Uenigheder om Finansloven, og der vil i Frem-